

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za po leta 2 gld. 40 kr., za četrtletja 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold. za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 24. vel. travna 1872.

List 21.

Bolnikov dar Mariji Šmarnici.

Vse Ti cvetje zdaj prinaša
Vse Ti poje prav serčno,
O Marija, Mati naša,
Moje upanje sladkó!

Vsak otrok Tvoj vnét Te hvali
V dnevih lep'ga majnika,
Tvoj altarček se prezali
Cvetnih vencev lesketá.

Oh, le jaz pa tu otožen
Bivam revež ves bolán;
Nisem družít' več se zmožen
V pevcev Tvojih zbor glasán.

Rad bi v vence víl cvetice,
V Tvoje svete roké dal,
Z drugimi Ti pel slavice,
Ti češenje daroval.

Ali glej, o Mati mila!
Zgubil glas sem in močí,
Roka, ki Ti venec vila,
Zdaj oterpnjena leží!

Vender nekaj čem dariti,
Ljuba Mati, — ali kaj?
Kje cvetličic čem dobiti
Onemogli revež zdaj?...

Sprejmi, Mati, bolečine
Moje v šmarnični spomin,
Té cvetice so edine,
Ki premore jih Tvoj sin. —

Si „bolnikov zdravje,“ vzemi
To darilo od mene vsáj;
Ali pa tje gor me spremi,
Kjer bo cvetel večni maj.

Radoslav.

V Te bom upal, o Marija!

V Té bom upal, o Marija!
Dana si za Mater mi,
Ker si Mati, boš var'vala
Me do konca mojih dní.

V Té bom upal v dvomov sili,
K' ne bom vedil, kaj začét';
Ti, o Mati! bodeš dala
Sinu vselej dober svét.

V Té bom upal, ko britkosti
Bodo terle mi sercé;
Vem, tolažbo boš poslala,
Mati, vslišala prošnjé.

V Té bom upal, Tebe klical
V vročem boju za pomoč;
Mati, vem, da boš pregnala
Ljuto mi skušnjavo proč.

V Té bom upal še v bolezní
Revni zemeljski terpin,
Ti mi bodeš pomagala,
Če sem tudi grešni sin.

V Té bom upal zadnjo uro,
Ko bo vtihnil že moj glas,
Ti mi boš na strani stala,
Mati moja! tisti čas. —

V Té bom upal, Tebi služil;
Vem osramoten ne bom;
Ti me bodeš pripeljala
K Jezusu v nebeški dom. —

Radoslav.

Komu je verjeti: Kristusu ali laži-liberalcem?

Kristus je zapovedal pokoršino do Cerkve, do duhovnov, „kdor Cerkve ne posluša, je nejeverník, je očiten grešnik“; judovski in bizmarkovski težaki pa učijo ne le nepokoršine, ampak celo zaničevanje, zasramovanje, teptanje, preganjanje Cerkve in njenega papeža, njenih duhovnov, samostanov in zvestih služabnikov. Komu je tedaj verjeti? Po kom se je ravnati? Ali ni evangelij teh posvetnjakov ves drugi, kakor pa evangelij Kristusov in njegove Cerkve? In če to ni mogoče, da bi kdo služil Kristusu in njegovim nasprotnikom ob enem, ali bo kdo tako nespameten, da bi zapustil Kristusa, in se podal v tabor njegovih nasprotnikov?

Tagblatt je undan sam priznal, kako je njegovo priljubljeno delo: „Befreiung des slovenischen Volkes aus den Banden schmälicher Knechtschaft und klerikalen Druckes“ (!!). O vsaki priliki kažejo ti sovražljivi pisavci, kako jih v dušo peče, da je slovensko ljudstvo po Kristusovi zapovedi pokorno svojemu duhovstvu, da se zvesto derži Kristusovega namestnika ter poglavarja sv. Cerkve in noče hoditi k blatovcem v nauk, noče po njih želji Cerkve in njenih organov skruniti in jim nasprotovati. Ne more se tajiti, da je tudi prav bistroumen v iskanji pomočkov, da bi svoj namen dosegel, kateri pomočki so

pa ravno tako brezbožni in ostudni, kakor njegovi nameni.

V št. 84 n. pr. si je prizadeval ljuško revšino, beraštvo po deželi na duhovstvo zvreči, češ, da duhovstvo vraže podpira, nove šolske postave psuje. Po tej poti skuša duhovstvu eno za uho dati, pozabil pa je gredoč, da je zopet sam sebe neusmiljeno v jezik ugriznil; zakaj vsa dežela je priča, da duhovni prav pogosto ravno zoper vraže pridigajo in jih povsod odpravljajo, — revšina in berači pa, ako se nam le še malo prav dozdeva, so bili že tudi „undan“ pred novimi šolskimi postavami v deželi. In če se po pregovoru nove šolske postave „same sebe ne hvalijo“, gotovo duhoven ne more kaj zato, sej je znano, da jih je tudi Cerkev slabo pohvalila. In Tagblatt sam, kolikor še kaj veljave imajo, je zmožen jim tudi to spodkopavati, ker njegov ideal je brezversko — „konfesijslošno“ šolstvo in ker tudi zoper klosterske šole tako gerdo rogovili.

Liberaluhi so zaverгли učenika, ktereja je Kristus postavil stanovitnega kakor skalo, toraj hočejo po vsi sili, da bi se tudi mi katoliški verniki k njim spreobrnili. Njih uk je: Deržava brez Boga, njena vstava sama nekak bog, in tagblattarji njeni „nezmotljivi“ preroki. Koliko se vender pehajo, koliko mencajo, da bi tudi narodu pamet zmešali in ga s sovraštvom do sv. Cerkve napolnili! Toda ljubi Bog že skerbi, kakor pravi neki pregovor, da drevesa — ali prav za prav: kropive — v nebesa ne prirastejo, in da lažiliberanci ne na Slovenskem ne drugod ne bodo dozidali babilonskega stolpa zmešnjav, kateri bi do nebes segal.

Novošegne antikristove sužnje in pomagače le še nekaj straši in jim zmiraj za ušesi grebe. To namreč: če vsakdanjim ljudem Cerkev in vero čisto pristudijo in jih za njo ogoljufajo, da potlej vse ječe in policaji ne bodo zmožni njih denarnic in polnih hramov in pa njih preljubljenega telesnega iškarjotiča pred brezversko derhalijo več obvarovati. Tudi petelinovaška Laibaherica je undan citirala angleškega deržavnika, ki priterjuje, da je za „časno srečo“ tudi malo vere treba. Medeno radi bi n. pr. zakonu vzeli čast Božjega posvečenja, ker mnogim je še županova poroka preveč; toda previdniš vidijo vender naslednje modrovanje zapeljanih, namreč: Ako Bog ni za zakon nobenih vojníc postavil, si jih tudi od ljudi staviti ne damo, potem je postava naša volja, in ako nam ena žena ni po volji, si zberemo drugo. — In če beseda Kristusova, ki pravi: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje,“ nima nič veljave, zakaj bi veljala ona, ki pravi: „Ne kradi, ne ubijaj“ itd.?

In če nam smejo časnikarji brez kazni oznanovati, da papeža in Cerkev oropati — se dá opravičiti; zakaj bi se ne dalo opravičiti n. pr. tistega oropati, ki take nauke piše ali ki jih natiska in trosi: je on mar več kot katoliška Cerkev in papež?

Zdaj so laži-liberalci pri kraji s svojim modrovanjem in debelo gledajo, samo eden še usta odpre, rekoč: „Jo, Pauer, dos is' wos anders!“ Ali kaj pa, če ti na tvojo „zlato doslednost“ odgovori „pauer“: „nix tajč?“ Ti si rekel A, drugi bojo B izrekati hiteli, začetnik si pa ti, ki si jim vero podiral, in sojena bodeta oba: učenik pregrehe in njegov učenec. — Kdor bere zgodovino, bo vidil, da Luter je tudi rogovilil zoper papeža, duhovstvo in kloštre, kakor zdaj judovski in drugi hujskarski časniki rogovilijo, in je kmete dražil zoper nje. Kadar so pa „pauri“ v tako imenovanih kmečkih vojskah že dosti duhovnov poklali, kloštrov razdjali, pa tudi ne boljše delali z bogatini, „gospodi“, grajsaki itd., potem je Luter pričel ravno tako gerdo zabavljati, kričati, govoriti in pisati zoper kmete. Ko namreč kmečko rogovilstvo ni moglo zmagati in so bili kmetje povsod od zveznega plemstva sekani in pobijani, je ravno tisti

„oče Luter“ pričel drugo pesem in je klical „knezom,“ da naj „morivce kmete kakor stekle pse pobijejo.“

Ne igravimo se tedaj z ognjem, sovražimo in odvrčajmo sleherni krivico, komur koli se zgodi, in če je tatvina ali rop ob enem še „božji-rop,“ je to le še toliko huje. Spoštovanje veri in Cerkvi z vsimi njunimi zapovedmi! To pa iz pravega nagiba, in ne toliko zavoljo sedanjega, kolikor zavolj prihodnjega življenja!

Odgoja,

naj blagše delo pri detetu.

Odgoja — to je pač imenitna, pomenljiva beseda! Kdor ima s sadjem kaj opraviti, dobro vé, kako pusto je veči del sadje precej z drevesa. Nektero celo nikakor ni za vživanje, dokler se ne godi in ne v godi. Kako prijeten pa je sad čez kaj časa, kadar se zmeči, uleži, to je, kadar je goden, ko se v godi.

Ali ni enaka tudi s človekom? Tudi on se mora goditi in odgoditi, ali kakor tudi pravimo, izrediti, odrediti.

Slavnemu prijatelju mladine Dupanloup-u se odgoja zdi tako imenitno opravilo, da pravi: „to je skor toliko, kakor človeka iz nič vzdigniti.“ Z odgojo se v človeku spijoče preblage zmožnosti in moči iz spanja in oterpnenja rešijo, človeško še nezbrušeno bitje dobi novo življenje in djanje.

Pusti človeka čisto brez odreje, in on bo v marsikterem oziru še nezmožniši mem živali, ktere po naravnem nagibu živeža išejo, se pred sovražnikom varujejo, se vsako pleme po svoje glasí, če tudi se niso učile. Kakošen revež bi bil pa človek brez vse odgoje in odreje!

Še veliko huje in slabeje bi bilo zanj brez odgoje v duhovnem oziru. Odgoja uma, pameti, spomina, serca, to je gotovo naj viši naloga pri človeku. Dupanloup pravi, da odgoja je nadaljevanje dela božjega. Pri dragem kamnu se njegova neprecenljivost pokaže, ko je brušen, pri človeku pa se lepota, imenitnost, ličnost, veličanstvo še le razodene, če je prav odgojen.

Rekel sem, če je prav odgojen. Naj ti bo kdo n. pr. zbrušenega uma, globoke učenosti; če je pa na sercu pomanjkanje odgoje ali če se pokaže le ena sama velika nravna spaka, je vse skaženo. Postavimo, da je sicer izurjeni človek vdan jezi, nezmérnosti, krivičnosti, nespodobnosti itd., ali mu ne podere ena sama taka marga vse veljave?

To, kar se po slovensko imenuje čednost in spodobnost, ima neizrečeno ceno. Kdor je čedno in spodobno izrejen, ta si je pridobil neprecenljivo vrednost.

Zbudovati se mora pred drugim samolastna zavednost v človeku, da si sam pomaga k odgoji. Duhovno bitje, moralčno bitje je človek, s prostostjo obdarovan, ter zmožen k djanju po tej prostosti. Njega samega mora začeti gnati k oliki samega sebe po telesu, in še bolj po duši. Ako se mu to gnanje in prizadevanje ne zbudi, ne poživi in oblaži, ne bo iz njega nič prida, nikoli ne bo odgojen.

Postava dela, djanja je velika postava človeške odgoje, pravi Dupanloup dalje. Nihče ni zato na svetu, da bi nič ne delal. Vsaka umna in prosta stvar je k djanju odmenjena. Marnovanje, postopanje, lenoba, to je silna nesreča za človeka. Delo rók, delo volje, delo vesti je tisto prizadevanje, ki človeku značaj odgodi, dobre nagnjenja spočne, čednostne navade napravi. Kdor nič ne mara na telesu si pomagati, je rad len tudi za dušno korist. Mora pa odgoja vender po vsaki ceni tako vravnana biti, da človek bolj skerbi za to, kar je večno kakor pa za to, kar je le časno.

Vsi narodi imajo v sebi od Stvarnika vsajeno za-

vednost prihodnjega, neminljivega življenja. Kar je človeku v dušo vsajeno in neizbrisljivo vtisnjeno, to bolj natanko uči razodenje, vera o prihodnjem življenji, in to ima vsakemu biti prva skerb. Kdor otroka ne dá odgojiti v tem, on je njegov sovražnik. Sovražniki države in človeštva so, kateri hočejo iz šol veroznanski nauk pregnati.

Glavna reč pri odreji je gotovo ta, da odreja na to pripravi, da je veren človek in dober človek, kakor se reče. Ko bi bili tudi vsi ljudje na svetu učeni, zraven pa hudobni, bi svet ne mogel srečen biti.

Rednik je otroku v enem pomenu celi svet, vsi ljudje, s katerimi prihaja v dotiko ali katerih djanje in nehanje vidi, sliši bere in sploh izvé. Bližnji redniki so mu pa starši, družina, in poslednjič posebej za to odmenjene osebe, učitelji, učiteljice, varhi, varhinje, pésterne itd. Kolikor večji vpliv ima kdo do mladine, v kolikor bližnjiši dotiki je z njó, toliko večji odgovornost ga zadeva zaradi njene odgoje, ker otrok se rad zverže po dobrem ali pa po hudem, kar pri svoji tovaršiji, v okolici itd. vidi, sliši in skuša. Kolika odgovornost n. pr. zadeva tiste, ki kolnejo, kradejo, ki so nesramni v govorjenji in obnašanji, nejeverni v svojem življenji! Njih napačni zgledi so kuga na daljno in široko.

Djanje rednikovo je gotovo eno naj lepših, naj blagših, naj zaslužniših djanj. Zato je pa tudi potrebno, da je rednik, učenik, oče, mati v vsakem oziru tacega življenja, da more mladini v izgled čednosti, spodobnosti, vere služiti.

To so nekatere splošnje čertice o preimenitnem odgojnem opravilu. Morebiti bode prilika, o tem še kaj posebej govoriti.

Mati.

Med naj slajšimi, naj ljubeznjivšimi besedami na zemlji je beseda „mati“. Vsi jeziki imajo razne pomenljive pregovore, ki naznanjujejo materno skerblijivost, dobroto, ljubezen.

Rus pravi: „Materna molitev reši iz globočine morja.“

Čeh z drugimi zagotavlja: „Materna roka je mehka tudi, kadar tepe.“

Benečan rekava: „Mati, mati! Kdor jo ima, jo kliče, kdor je nima, je pogreša.“

Nemec modruje: „Kdor noče za materjo iti (je vbo-gati), bo šel poslednjič za beričem. — Bolje je zgubiti bogatega očeta, kakor pa ubožno mater.“

Skoraj pri vsih narodih je zagrenjeno — sladki pregovor. „Pred bo ubožna mati sedem otrok preredita, kakor sedem otrok eno mater.“

O zgubi matere pravi ruski pregovor: „Brez matere so otroci razgubljeni, kakor čebele brez mačice“

Indijan govori: „Kadar mati umerje, se družina razkropi.“

Na Laškem pravi neki pregovor: „Ako je mati mervta, je oče slep.“

Italijan zaznamnuje v pregovoru materno terpljenje in britkosti z besedami: „Mati, hočem reči: mučenica.“

Madjar ima lepo navado, da v pisanju pri očetu in materi večji del pristavlja besedo „édeš“, sladek, drag, ljub: édeš atyám, moj (sladki) oče; édeš anyám, moja (draga) mati.

Taki častni pregovori so pa tudi opomini za matere, da naj svoje dolžnosti pri odreji in varstvu otrok vestno spolnujejo, jih keršansko izredé in varujejo pohujšanja in potepinstva.

Po Ljubljani je viditi nekaj prav čisto majčkenih paglavcev s pipo ali pa s smodko v ustih, ki se po ulicah ali po gradu ali drugod potikajo. Morebiti kateri ni dosti čez 4—5 lét star. Ali taki nimajo matér? Ali ni mestu dolžnost take pod nosom mokre „filozofiče“ v kako

odrejo dati? To bi menda ne bil greh „zoper svobodo“ v času, ki je celo „schulzwang“ dosti priljubljen, tudi še včas, če je zoper zmožnost v oziru na starše.

Sploh se je bati, da se veliko mladega ljudstva ostrupi, ker prezgodaj začne ta strup serkati.

Keber-možiceljni s pipo v ustih ali dobre matere nimajo, ali pa je ne vbogajo.

Po krajih, kjer se skerbi za čverst mladi rod, je pušenje do neke določene starosti ostro prepovedano.

Vidijo se pa zlasti o mraku, še drugač huje reči, kot je pušenje pri otrocih! Kje so matere, kje očetje, kje drugi, katerim je skerbeti za očitno čednost? —

Sv. Marjeta, škotska kraljica, je svoje otroke pri-serčno ljubila, pa ravno zato jih je oestro imela in iz-redila jih je po telesno in dušno tako dobro, da so bili modrejši memo družih, bolj odrašenih. Bili so med se-boj mirni in dobroserčni, vsi spodobni in čednega živ-ljenja, mlajši so starejšim v vsem prednost pustili, in bilo je za vse prav. Mati sama jih je večkrat krog sebe zbrala, jih učila keršanski nauk in opominjala, da naj živé v Božjem strahu. Kar ni premogel nauk, je do-polnovala vedna materina molitev za otroke. Tako ma-ter Bog blagoslovi, da ima ték njena odreja in da do-živí veselje pri otrocih.

Tovaršija s spačenimi je vselej kužljiva.

Tovaršija z razuzdanimi, spačenimi ljudmi je velika šola vsega hudega in mati vsih pregréh. Taka tovaršija z okuženim človekom je podobna oglu, ki ga v roko vzameš. Če je ogel živ, te opече; če je mertev te očerni, ti pusti svoje saje na roki ter te umaže.

Tako je tudi pajdaštvo z malopridnimi, nesramnimi, brezvérnimi ljudmi; beseda, pogled, sapa — vse je pri njih kužljivo, vse zapeljivo, ker enako poželenje vne-majo, enake naméne podžigajo v bližnjem, s kakoršnimi so sami napolnjeni.

Postavimo tudi, da se ne daš zapeljati zanikarnemu človeku, kar je pa komaj misliti, vender ne moreš brez vse škode se ohraniti. Nesramne besede in zgledi več ali manj ranijo in oslabé sramožljivost, budé nespodobne misli, vmišljijo tako okužijo, da ubogi človek dostikrat vse žive dni nima več tistega sladkega mirú in blazega notranjega veselja, ki sicer nepopačene serca tako srečne dela. Slaba tovaršija podira sveti strah, ki ga ima člo-vek že po natorni postavi pred nečistimi pregrehami in človeka pripravi v naj večji nevarnost, da se utegne naj globokeje pogrezniti. Tako pajdaštvo z okuženimi, spa-čenimi ljudmi mora toraj brez ozira in prizanašanja opustiti, kdor je po nesreči v kaj tacega zašel. Bolje je biti med kačami in divjimi zverimi, kakor med brez-božnimi ljudmi.

Starše in rednike posebna dolžnost veže, da otroke odvernejo iz družine in od ljudi, ki so brez vere, brez strahú Božjega, brez vesti, preklinjevalci, ki ne marajo za cerkev in molitev, ki dobre vernike zasmehujejo, ki pijančevajo, ki so nečistega življenja, gerdi jezicniki, obrekovavci. Taki se morajo brez prizanašanja odpra-viti od otrok iz hiše, od dela, zakaj taki so kuga za mla-dino, so gnjil sad, ki tudi druge spridi. Celi velik kup zdravih jabelk nima tiste moči, da bi mogel le eno samo gnjilo ozdraviti; eno samo gnjilo pa je zmožno kup drugih spriditi in vsmraditi. Tako tudi grintava ovca celi hlev družih okuži, in se mora od njih odpraviti. Sv. Terezija je imela tovaršijo z neko spačeno sorodnico, in rekla je sama: Bog hotel, da bi moj oče ne bili té tete k meni pustili; ker zdaj previdim, kako je nevarno s posvetnimi ljudmi družiti se v taki starosti, v kateri je treba čednosti v serce saditi. Sama se čudim, kako ve-

liko škodo hudobna družina seboj prinese, in ne verjela bi, ko bi ne bila sama skusila. Želim, da bi se vsi starši nad menoj zgledovali in skerbno čuli nad tem, s kakošnimi ljudmi njih otroci družino imajo. (Gleichn., Fr. Ehmig.)

So pa še druge tovaršije, ki ne vidijo, ne slišijo, ne govoré in ne hodijo; pa so vendar dostikrat še veliko bolj strupene, kakor živi pohujšljivci. To pa so kužljive bukve in časniki. Sovražniki čednosti in človeštva imajo namreč na to nastavljeno, da hočejo svet, že tako spačen, čisto spriditi in v brezno razuzdanosti in nečednosti stermoglaviti. Ker tega ne morejo osebno vselej doseči, gredo na svistke pišejo lažnjive in pohujšljive bukve, časnike, malajo ostudne podobe, figure itd. ter išejo take spake ljudem v roke spraviti. Kakor je Eva od kače sprejela smertni sad v mični podobi, tako tudi ti satanovi sužnji išejo svojim kužljivim spisom dati lepe imena, prijetno zunanjo podobo, jih oblečejo v sladke in mične besede in tako jih pošiljajo med ljudi kakor satanov nauk, oznanovat nečistost, napuh, nepokoršino do sv. Cerkve in sploh nejevero in pregreho.

Ko bi taki slepi zapeljivci saj premislili, kako ojstra sodba jih čaka za njih ostudno delo in kako strašno terpé njih tovarši, ki so pred njimi umerli, zavolj pohujšanja, ki so ga sejali na tem svetu, morebiti bi jim minula strast svojega bližnjega gerditi in zapeljevati.

Ker pa taki ljudje zoper sv. Duha greš in so toraj popolnoma slepi; zato naj saj še nesprideni verniki bodo modri in naj se varujejo bukev in časnikov, ki pregreho in nejevero trosijo, da ohranijo svojo lastnodušo.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Laibaherica in viteštvo zoper kancel. — V časih tako imenovanih nemških „kmečkih vojsk“ — „Bauernkriege“ — je bilo na Nemškem polno nekih „novih aposteljnov“, ki so s svojo širokoustnostjo, pa tudi z mečem in ognjem, z ropom in pobijanjem razširjali Lutrov „novi evangelij.“ Luter sam je zaznamnjel ta svoj „novi evangelij“ z besedami: „Noben angelj v nebesih in noben človek na zemlji nima soditi o mojem nauku. Kdor ga ne sprejme, ne more zveličan biti, in kdor drugač veruje kakor jest, je otrok pekla, in kdor moj uk zaverže, tega bo Bog zaverigel; zakaj moje usta so Kristusove usta.“ — „Jest, dohtar Martinus Luter, poklicani evangelist in apostelj, samo edino prav razlagam sv. pismo, in kdor si ga drugač prederzne razlagati, ta je „Erzketzer“ in „Sektirer.“ Se vé, druge krati je zopet drugač učil ta „dohtar Martinus,“ ki je čislal samega sebe ne le za nezmotljivega, ampak za same Kristusove usta. Rekel je na primér: „Kdor uči, da vsak keršanki človek ga (sv. pisma) ne more razlagati, se šteje k čedi „der Papstesel!... Zopet drugikrat je rekel, da le tisti zamore sv. pismo umeti, „kdor je sto lét vladal cerkev s preroki, Jan. Kerstnikom in aposteljni.“

Kakor so Luter in njegovi pajdaši o svojem času uboge katoličane s Kristusovim namestnikom vred preklinjali, kajfali, za krivoverce krivičili, preganjali; tako delajo mnogi tudi zdaj s papežem, duhovstvom in pravovernimi katoličani. Tudi v Laibaherici se je ravno za Binkošti oglasil neki nov pridigar ali prav za prav toživec katoliških pridigarjev. On je „prijatelj Cerkve, pa tudi prijatelj nove dobe“ itd. itd. To je očitno iz njegovega spisa.

Pravi pa, da „aposteljni 19. stoletja ne oznanujejo pravega evangelija, ki tirja tudi čas zapopasti; ne pridigajo zmiraj evangelija miru, evangelija o deržavinah pravicah, o pravicah pa tudi o dolžnostih podložnikov; pridigajo le prepogosto nasprotno, lažnjivi evangelij(!); zaveržejo zakonske in šolske postave no-

vega časa, spušajo zdražljive besede s svetega mesta do vse prevernega(!) ljudstva, godijo s tim agitacijo in opozicijo zoper vlado, ministerstvo, deržavni zbor, trosijo seme razpora in nemira med ljudstvo, in poslednjič slavo pojejo na čast stare ljuške neumnosti“(!).

Ko je novi učenik tako oštel, ograjal, podučil katol. pridigarje, potem serčno željo izreka, naj bi sv. Duh razsvetlil aposteljne 19. stoletja, da bi delali v zveličanje človeštva in se politike zderžali, ki je deleč od njih področja.

Mož bojda meni, da bolj od vsih katoliških pridigarjev in teologov zna katoliško teologijo in katekizem; kaj da duhovni pridigajo, pa je blezo povzél iz Tagblattov in judovskih listov, sicer bi bolj premišljeno pisal in pridigarjev ne natolceval tako prederzno. Nova doba že skerbi, da ima svoje oprezovalce, in je hitro s torbo pri ustih, ako bi pridigar preveč rekel; čemu potlej še lačnih „špiceljnov“ po „liberalnih“ (?) časnikih, kateri hočejo gasiti, kjer ognja ni in s tim sami nepokoj delajo, česar druge dolže! Pridigali smo tudi o časih Meternihovih in sploh v dobi samovlade, in sleherni je smel brez strahu oznanovati n. pr., da Boga se moramo bolj bati kakor ljudi, da postave človeške ne smejo biti Božjim zapovedim nasprotné itd, in nikjer ni bilo tacega občutljivega nerganja, tacega nesramnega ovajanja po časnikih itd., kakor je zdaj „v dobi zlate svobode“ in pa ravno po listih, ki se ponasajo za „herolde prostosti!“ Vedejo se prav tako, kakor bi bila vsaka vstava z vso vlado vred „sacrosancta,“ vseskozi nedotikljiva in vladni ljudje brez kake odgovornosti za svoje djanja. In odkar je Bizmark začél šivati železne srajce za katoličane in zlasti za oznanovalce besede Božje, menijo ti vitezi-„svobodarji“ tudi pri nas, da bode greh, ako v Bizmarkov rog ne trobijo. — Beseda Božja pa se ne dá vkleiniti, „verbum Dei non est alligatum“, če jo tudi še kdo močnejši vklepa, kakor sta psevdoprotestant Bizmark in laži-katoličan Lutz in pa njuni pritlikovski trabanti po drugod. Tako rogoviljenje liberalcev se zato vsake-mu človeku gnjusi, kateri ima še kaj občutka za spodobnost in za kapljico svobode in odkritoserčnosti. Pa tudi reč samo, za katero se poganjajo, v slabo ime pripravlja; zakaj če se „verfassung“ in sploh nova doba boji vsake sapice kritike, potlej je res na slabih nogah in kako bo narodom pomagala? si lahko občinstvo misli.

Kakor je danes „šega“, tudi spis „Pfingsten“ očita deržavopravni katoliški opoziciji, da je njeno djanje pogubno za deržavo, pa da podžiga narodno sovraštvo. Mož pa se je na celem zlagal; zakaj naše geslo in djanje je: za vero, cesarja, dom in za pravice vsim narodom; unih prizadevanje pa je za gospodstvo le dveh narodov v Avstriji, Nemcev in Madjarov, in toraj v resnici ravno njih počenje podžiga „narodno sovraštvo“, ker hoče krivico in ne pravice, oni so pravi „Nationalitätsschwinder“, s čimur druge pitajo.

Pisavec kriviči narodnjake, da hočejo ostati nekaki „bogovi“ — „Gottheit“ — in ljudstvo na motozu imeti. Zdi se pa, da taki prederzni „bogohlepnosti“ so vendar bolj podobni oni sami, ki hočejo nad vsimi drugimi gospodovati. Ali ne?

V svoji doslednosti je mož v Laibah. res „verfassung“ povzdignil na evangelijsko čast ker omenja: „das Evangelium der Verfassung,“ kterege ministerstvo pridiga! Ali imate dosti?

Ali bi ne bilo bolj pametno, da bi se pisatelj raji pečal s svojim „Jupiter-om“ in „Galathejo“*) ter z dunajsko razstavo, dokler se kat. katekizma bolje ne nauči, kakor pa z ovajo katoliških pridigarjev?

Preč. o. Toma Brseska, predstojnik katoliškega misijona pri oo. bazilijancih v Drinopolji v Bulgariji, je

*) Tako imenuje neko plemenino, ki jo misli na dunajsko razstavo dati.

bil gredé iz Rima te dni v Ljubljani. Izročili smo mu lepe darove, ki so jih dobrotniki darovali za njegov misijon, in sicer ravno o pravem času, zakaj ravno med tem časom, ko je bil o. superior tukaj, je prišlo tudi od č. Br. Fr. Cererja iz Adrijanopelna pismo, v katerem pripoveduje, da so čisto na praznem. O. superior se podá zdaj v korist svojega misijona na Dunaj, v Monakovo itd., potlej skoz Ogersko in Hervaško še enkrat na Slovensko, potem še le se verne v Bulgarijo.

O Rimu, kjer je več mescev bival, je pripovedoval, kako posebno goreči so Rimljani postali v terpljenji in stiskanih od tujcev. Poprej so bili Rimljani dobri katoličani, pa boječi; zdaj pa so postali močnodušni, junaško-serčni, ter se nič ne bojé očitno vere spoznavati in svojega prepričanja razodevati. — Kakor v Rimu, tako bode zaupljivo na Nemškem in povsod, kjer koli liberalstvo katoličane napada. Vselej se Cerkev Kristusova v terpljenji vterdi. —

(Poslano.) Ljubljanski Tagblatt je pod št. 107 prinesel spisek z napisom: „Katoliško-politiška družba za Kranjsko.“ — Ta spisek je naterpan s pomešavami, zmotami in lažmi; imenito so čisto izmišljene tiste besede, ktere — češ da — so visokočastitljivi knez in škof govorili družbinemu predsedniku grofu Wurmbrandu, ker o volitvi za častnega uda (ktera se tudi ni zgodila v poslednjem velikem shodu, ampak v vinotoku 1869) nikoli niso z grofom ne besedice govorili, in sicer ne besedno in ne pismeno.

V Ljubljani, 16 majnika. Iz odseka katol. družbe za Kranjsko.*)

Dovje, 20. vel. travna 1872. Obhajali smo od 1—8. suša prav lepo mirno in v občno spodbudo sv. misijon. Prišlo je k nam veliko ljudi sosednjih duhovnij in tudi več daljnih se je vdeležilo sv. misijona. Akoravno so bili ljudje ta čas pri nas iz raznih duhovnij (16, če ne več); vendar je bilo celi čas vse v redu brez vsega šuma in hrupa, kakor se naj bolj sv. času spodobi. Kdorkoli se je sv. misijona pri nas vdeležil, vsak je hvalil, kako je bilo vse lepo in ginljivo. Kdo bi bil toraj mislil, da bo kak časnik kaj slabega o tem pisal! Toda pri vsem tem mi pišejo pretečene dni preč. g. o. superior Doljak in me poprašujejo, ali sta res dva moža pri nas med misijonom ali zavoljo misijona znorela; to pripoveduje Tagbl. 29. suša. — Zares čudna novica! Mi Dovžanje ne poznamo in ne vemo nobenega moža v naši okolici ali bolje v svoji duhovniji, kateri bi bil med misijonom ali zavoljo misijona znorel, toraj je Tagblattov dopisun, kakor zadnjič po volitvah vidil tepko, kjer je ni bilo, tako tudi zdaj dva znorela moža, kjer ju ni bilo. — Imamo sicer tukaj, kar se mi je pri nastopu sedanje službe čudno dozdevalo, več ljudi, kateri nimajo čiste pameti, ali kateri so že kdaj noreli, ali da so sem ter tje nekoliko zmešani. Tako se je pripetilo, da je med misijonom neka nezakonska mati, ktera je bila že poprej večkrat hudo zmešana, tudi zdaj nekoliko se mešala. Je morebiti tega kriv sv. misijon? Mislim, da tega noben človek po pravici reči ne more, zakaj kdor ni čiste pameti, ne more čiste pameti zgubiti ali znoreti. Ako tedaj norec tudi med misijonom nori, se vendar ne more reči, da je zavoljo misijona znorel.**)

Iz Gorice. — Bratovščina za vedno češčenje presve-

tega Rešnjega Telesa v Gorici ima tudi letos napravljenih precejšno število cerkvenih oprav (vestes sacrae), ki se bodo, kakor njene pravila tirjajo, razpostavile od 4. do 9. rožnika t. l. v Koroninovi hiši št. 19 v ulicah Rabata. —

Družbini odbor vabi vljudno k tej razstavi vse prijatelje te prelepe družbe, posebno pa visokočastite dušne pastirje. —

V Gorici, 16. majnika 1872.

Odbor.

V Gorici, kakor piše „Goriziano“, je imela ondota katoliška družba kaj slovesen shod 16. t. m. Vdeležili so se tudi zunanji udje, Furlani in Slovenci. Predsednik dr. Doljak je omenil blagorno dosedanje družbino delavnost in priporočal, naj bi se tudi po deželi napravile družbe po zgledu glavne družbe v Gorici. Potem je govoril slovensko podpredsednik g. Toman. Opomnil je odbor na sklep: dajati med Slovence podučiljeve knjižice, in povedal, da Slovenci skoraj dobé Kosarjevo delo: Cerkev in njeni sovražniki. — Predsednik je dalje naznanil priporočilo bratovšine sv. Mihela na Dunaju, da naj se napravijo procesije po vsem cesarstvu za sv. Cerkev in sv. Očeta. Prevzvišeni nadškof so vravnava izročili katoliški družbi, in njen odbor je nasvetoval božjo pot na Sveto goro, ktera se bo napravila še le 2. kimovca, ker razni zadržki poprej ne dopustijo. Procesija pojde iz stoljne cerkve; drugo bode odsek bolj natanko določil.

Juri Fassi iz Kampolonge je potlej z gorečim govorom navdušil vse pričujoče.

Predsednik je bral naslednjič nekatere verstice iz liberalno-sovražnega lista Isonzo, kateri se bedasto laže, da jezuiti pri volitvah agitirajo. Teh malo jezuitov, kar jih je v Gorici, se pečá z dušnim pastirstvom, in zunaj cerkve jih komaj kdo vidi. Sprejet je bil svet gr. Don-da di Ruda, ker se godi krič zoper jezuite, da naj odbor o pravem času odpošlje prošnjo v prid tega reda. Poslednjič je bil enoglasno sprejet predlog g. Velišić-a v tem pomenu, naj udje s svojim vplivom na to delajo pri svojih znancih, da se občinstvo bolj goreče vdeležuje poslušanja besede Božje, in pa da naj se zedinjajo zoper dandanašnje oskrunovanje dni Gospodovih, to je, ne vdeleževati se nikoli tistih naprav, ki so odperte in delajo o nedeljah in praznikih.

V Rojanu, 17. maja. V teržaški okolici, če se ne motim, je 10 vasi, v katerih imamo svoje župnike in njih oskerbnike po svojih krajih. Da se izreja mladina v dobrem, se imamo edino njim zahvaljevati, kajti liberalna laška poplav vedno žuga podirati, kar je za Božjo čast. Dobri učitelji imajo marsiktere zapreke od tovaršev, kateri so po povelju laško-liberalnega magistrata ustanovljeni ter se morajo liberalno obnašati, alla T. *), ako ne, so v nevarnosti službo zgubiti. Zamogel bi imenovati nekatere, kateri so za naš narod vneti; pa moram v njih korist opustiti.

Ti učitelji so oprezovani in ne morejo za narod delati. Šolsko svetovavstvo obstoji iz zgolj samih mestnih gospodov, kateri so pa naši narodnosti nasprotni.

Da pa v teržaški okolici tako rakovo pot gre, so velik del okoličani sami krivi, ker premalo skerbijo za čversto izrejo svojih otrok. Mnogi pripustijo že malim otrokom, da igrajo za denarje, puhajo tobak, ter se tako pokvarijo še mladi, da zares od marsikterih ni kaj posebnega pričakovati.

Ko povdarjam razne zadeve po okolici, moram priznati marljivo delovanje gg. duhovnov. Že lani sem omenil, kako lepo število otrok je bilo slovesno k božji mizi pervikrat stopilo. Tudi letos, in sicer pretečeno ne-

*) Tagblattovi ljudje tedaj še ne vedó razločka med našo „katoliško“ in „katoliško-politično družbo“ ali „Besednico“! Enaka se jim godí v družih rečéh, in kaj že celo v verskih in cerkvenih zadevah! In taki „ignoranti“ se vedno v naše reči mešajo, hočejo celo v veri naši učeniki biti. Risum teneatis...
Vr.

**) Dobro pomnimo, da nekaj enacega je bilo v Žabnici na Korškem, kar je Tagbl. o ravno tisti priliki tako gerdo presiloval in je „Kärntn. Blatt“ potlej pojasnil. Tagbl. je „počen zvon“, amiraj gerdo poje.
Vr.

*) T. je tisti šolski nadzornik, kateri je pred letom dal križe iz šolskih poslopji odstraniti.

deljo, 12. maja, se je vidilo obilno število deklic in fantičev s procesjo v parih iti v cerkev med pokanjem možnarjev in lepim zvonjenjem. Gosp. župnik so v lepi pridigi razlagali častitljivost presv. Zakramenta, srečo obhajancev itd.

Po dokončani službi Božji so povabili g. župnik deklice in fantiče k zajutreku. Kako veseli so se po okrepčanju vernili vsak na svoje domovanje, ne bom pravil. Naj kot faran smém izreči očitno hvalo častitim gg. duhovnikom, kateri se za dušni blagor in ljudsko korist toliko trudijo. Omenili ste zadnjič Fr. Tr., kateri si je zato stanovanje v R— vzel, ker so ga v drugih krajih že spoznali, da je pijavka, ki s svojimi slepariji denar žuli iz ubogih ljudi, ki jih umreži. Daje se za zdravnika vsake bolezni, in tudi ako je kdo mutast, ali slep, od rojstva pohabljen, pravi, da on ozdravi, k čemur pa nikakoršnih dokazov nima. Da pa pri priprostitih in malovernih ljudeh svoj namen doseže, si vzame za obrambo molitev. Bolni ljudje radi za svoje zdravje vsaktere reči poskusijo, in tako se tudi sleparja poslužijo, da jih za denar kterega mu morajo, kakor on pravi, dati na Božje povelje, da si sveče kupuje. Ali taksa, katero on zahteva, ni ravno mala, namreč 7 gld., in ako ima kdo večkrat z njim opraviti, se mora tolikokrat ponoviti. Da pa naša vas ni za njega vgodna, kaže ojstra preiskava, ktera se je proti njemu začela od strani sodnije, kakor tudi proti onim, kateri so mu novce za to v žep nosili. Da se ga slovenski svet varuje, naj povem sledeče njegovo delo. Kmet iz Rojana, ker je slišal, da zna prihodnje reči prerokovati, gre vprašat tega človeka, kaj hoče s tremi jalovimi kravami storiti? Reče mu, da naj krave redi, da bo prišel kupec in bo tako dobro prodal živino, da mu bo vse to plačano. Ta res celo zimo, ko je bilo seno po 3 gl., vse tri krave redi, ne da bi bile molzle, in se je v velik dolg zakopal. Že pozno se zmodri ubogi kmet, da ga je osleparil. Pred tem pa mu je še eno naredil. Hči omenjenega kmeta je gluho-mutasta, ta zdravnik jo zdravi; reče, da naj toliko in toliko moli, potem naj pride poprašat. Ali ko pride, da ga vpraša, kako je s hčerjo, reče zdravnik: vi niste imeli prave vere v mene, in tako ni molitva rabila. Ko pa se ubogemu kmetu le preveč dozdeva, da je bil žep prazen, gre k njemu in mu potoži; zdravnik pa pravi: ti boš imel na to vižo plačano, ker bo hči ozdravela in ljudje jo bojo hodili gledat in bodo ti obilno denarja donašali. Za plačo pa mu je moral dati obilo vina, denarja in še pet stolov iz svoje sobe, katerih mu pa neče vratiti. Kmetje so razserdeni nad njim, Bog obvari, da še predno ga v zapor denejo, kaka reč ne vstane. To zato omenim, dragi bralci „Zg. Danice“, ker že po deželi na Kranjskem in po drugih krajih je njegovo sleparstvo nespremišljene ljudi nase vleklo, da naj bo to svarilo vsem.

Dolinarjev.

Šolsko. (Poslano.) Dne 9. maja t. l. štev. 126. je „Vaterland“ naznanil dopis nekega krajnega šolskega sveta do fajmoštra tiste občine in povedal tudi njegovo resno zavračilo, v katerem je omenjeni gospod tistemu krajnemu šolskemu svetu odpisal s sledečimi besedami:

Z dopisom dne 27. aprila 1872 štev. 13. ste mi po sklepu krajnega šolskega sveta prošnjo izročili, „naj s priderževanjem šolskih otrok za opravljanje cerkvenih zadev ne motim šolskega obiskovanja otrok, in naj kakošne cerkvene opravila takó vravnám, da šolski otroci v obiskovanji šole ne bodo zadrževani.“

Na to vam odgovorim:

1. Kdaj in kakó so cerkvene zadeve opravljati, je reč, zastran ktere krajni šolski svet nima čisto nobene oblasti. V moje veliko milovanje sem po takem prisiljen,

zoper to vtikanje krajnega šolskega sveta v moje fajmošterske pravice ustaviti se.

2. Zastran tistega — kakor se misli — od mene vzrokovanega „motenja šolskega obiskovanja otrok“ milovaje povém, da krajni šolski svet čez-me nima nobene oblastne pravice, torej zastran tistega rekoč vzrokovanega „motenja šolskega obiskovanja otrok“ krajnemu šolskemu svetu ne morem in nimam dajati nobenega odgovora. Ako bi pa posamezni udje krajnega šolskega sveta kot farmani s prijaznim domačim pogovorom v omenjeni zadevi od mene razjasnila želeli, sem k temu vselej pripravljen.

3. Moram krajnemu šolskemu svetu naznaniti, da jest kot fajmošter do njega nisem v nobeni vradni zadevi, in moram torej prijazno prositi, enake vradne dopise ali opomine pošiljati drugam, kamor gredó.

4. Naposled moram še svojo žalost in svoje začudenje razodeti, da se udom krajnega šolskega sveta, ki so farmani moji, v pritožbi njih fajmoštra zadevajoči še vredno ni zdelo, pred storjenim sklepom zavolj tega z menoj pogovoriti se, kar pri tukajšnjih sploh znanih razmerah že modrost in pravica zahteva.

Iz tega zamorejo krajni šolski sveti in drugi povzeti, kako se jim je vesti, da ne pridejo v nasprotje s katoliškim duhovskim vradom in z načeli in pravicami katoliške Cerkve; pred čimur opominjati je potrebno toliko bolj, ker se sad novodobne šolske postave sem ter tje že med katoliškimi Slovenci prikazuje, in je čuti in slišati tudi že med nami, da nekteri šolski učitelji in svetovalci prave razmere do katoliške vere ne vedó in ne spoznajo, ter čez mejo segajo in se vtikajo v pravice in oblast duhovnih pastirjev in nad njimi gospodovati hočejo; s tem pa se godi zopern razpor katoliškemu ljudstvu, šolski mladini in samim gg. učiteljem v škodo, pohujšanje in nesrečo.

V Terstu v novi cerkvi sv. Antona je bil véliki čertek v katoliško Cerkev sprejet že prileten kalvinec, ki se je zmotam odpovedal v pričo preč. g. kanonika in župnika Ant. Hrovatin-a. Gosp. dr. Tomazin je v primernem govoru pojasnil, kako je to vesel dan za kat. Cerkev, za duhovnijo sv. Antona in za spreobrnjenca samega. Bil je potlej med slovesnim opravičkom obhajanja, velikonočni ponedeljek pa so ga mil. škof tudi birmali. — Bog daj enako spoznanje vsim zmotenim, posebno pa še neštevilnim tistim dandanašnjim, ki niso sicer izbrisani iz katol. kerstnih bukev, pa so vendar očitni krivoverci, ker rogovilijo zoper Cerkev in njene resnice.

Karmel, 12. mal. trav. — Dne 11. mal. trav., ko smo jezdili iz Nazareta proti Karmelu, je karavano toliko malih nesreč zadelo, hvala Bogu! da ni bilo hujših, kolikor celo poprejšno popotvanje ne. Komaj da pridemo v Ezdrelesko ravnino, vdari konj tovarša našega, Dunajčana, s kopitom na pišal tako močno, da bila je sreča velika, da mu ni kosti zdrobil. Morajo mu nogo izpirati, z arniko zdraviti in obezati. Eni tovarši prehitro jezdijo naprej, dragoman hiti za njimi, da bi jih ustavil, konj pade in jezdic se precej rani na nogi; kmali potem pade en muker (dragomanov najemnik) raz konja, in si obraz razpraska. Opoldne dolgo počivamo pod ciro, ker bolni tovarš ni mogel hitro naprej. Popoldne ko jezdimo proti Kajfi, morali smo prebresti mali potok, bolj mlakuži podoben, mukerji napajajo konjiče in mule, z našo robo obložene, kar se mula zverne težko z robo obložena prek luže. Mukerji potegnejo vender robo, da se ni šla močit v lužo. Eden tovaršev jezdí čez mlako, konj je bil vroč, misli si, tukaj se lahko ohladim, ne prašaje za jezdica kar zverne se v mlako, jezdic skoči s konja, ali do kolén v lužo, pusti pa svoj plajš na konji, tega si konj podloži, ter se dvakrat — trikrat v luži na njem povalja. Malo bolje se je drugemu

godilo; tega konj zagazi globoko v lužo, jezdic mora raz konja do koléna v lužo, da je mogel konj izgaziti. Veliko smeha je vzrokovalo pri nas družih to nesnažno in neprostopolno kopanje. Jezdimo dalje proti Kajfi po lepi ravnini, memo lepih oljk, visokih palm in debelih smokev. Nisem še celo popotvanje tako lepe, široke smokeve vidil, kakor tukaj. Proti 4 popoldne pridemo v Kajfo, oddamo blago Lojdovemu opravištvu, ter se po malem mudenji kake pol ure napotimo dalje iz mesta proti samostanu Karmelskemu. Le nekoliko naj še o Kajfi opomnim. Kajfa se v novejših časih močno vzdiguje in razširjuje po evropskih naselnikih, sosebno proti zahodnjemu kraju mesta. Naselili so se tukaj naselniki, škoda, da protestantje iz Virtemberga. Vlada jim je velik kos zemlje podarila, in to prav pridno obdelujejo, lepe hiše stavijo; izrastla bo nova Kajfa. Ravno tako smo v Jafi vidili veliko enakih naselnicov! V več krajih smo slišali tožiti, da se protestantje in greki veliko bolj marno razširjujejo, kakor katoliki, in da uni veliko denarja in truda žertvujejo, ko ti le nekako dremljejo.

Od Kajfe proti Karmelu jezdimo en čas po ravnini, kmalu se obrne pot v hrib, in na tem potu v hrib se je kakor k sklepu naše ježe zadnja nesreča primerila. Enemu konju se pas odveže, konj se splaši, vdari muckerja s kopiti na herbet, da je revež daleč odletel, in le s pomočjo družih komaj prilezel na hrib. Enega naših tovaršev pa verže konj čez škarpo pod pot; sreča velika, da se mu ni nič hudega zgodilo. Se vé, da vsi preplašeni smo prišli na hrib. Toliko bolj priserčno smo zdaj Boga zahvalili, da nas je obvaroval pred večo nesrečo, sosebno ker tukaj je jenjala ježa, ter smo dragomana in muckerje s konji nazaj v Jeruzalem spustili. Ko se malo osnažim, hitim v lepo cerkev v sredi velikega samostana, se Bogu in Materi Božji zahvalim za srečno popotvanje po Sveti deželi, sosebno ko sem bil tako srečen, da se mi ni nič žalega pripetilo. Razgled od samostana je silno lep po širokem morji. Pred nočjo se še malo ogledamo okoli samostana; večerja je bila pa prav dolga; dobri očetje karmeliti bi radi z vsim postregli, da bi romarje razveselili.

12. mal. trav. vstanem zgodaj, po navadi vselej prvi, mašujem na velikem altarju Matere Božje, priporočim sebe in vse svoje ljube in drage preljubi Devici Mariji. Po maši ogledamo še bolje okolico samostanovo in pohištva samostanske. Samostan ima čez 200 kóz, tudi nekaj govedi, velike pse za varstvo čede in hiše; so pa tudi potrebni ti varhi, ker še lani, je rekel eden bratov, ki nam je skazoval kraje, so našli pantera v skalovji pod samostanom. Ob 10. uri popoldne smo imeli v cerkvi zahvaljeno pesem in blagoslov s sv. Rešnjim Telesom, potem pokleknejo vsi okoli altarja, oče karmelit blagoslovi škapulirje, ga slehernemu obesi na vrat, v žagradu se potem vsi vpišemo v lepo bratovšino sv. škapulirja. Po kosilu nas obdarijo še z mnogimi darili, in ob dveh popoldne se poslovimo s prijetnim krajem, ter se podamo proti Kajfi nazaj. Tukaj moramo dolgo čakati, ker še le proti 5 je prišel parobrod „Avstrija“ pred Kajfo, kateri nas je imel prevzeti. Ko smo se začeli vsedati na dve mali barki, da bi nas prepeljali na parobrod, se je zopet začelo arabsko vpitje; ker mala barkica ni mogla prav do kraja, nas štiparamo znesejo na barkico; bilo nas je na eni barki preveč, primeta me dva junaka, vsedem se jima na rame in šlo je po morji na drugo barkico; skoraj pol ure daleč se peljemo med velikimi valovi do parobroda Avstrije. Bilo je toliko popotnikov na barki, da za ta večer ni mogel v drugem redu nobeden postelje dobiti; tudi večerje nam niso hotli dati; — tako smo se po klopéh plegli, za večerjo je bila voda dobra.

Pr. Peterlin.

Belle-Prairie, 17. mal. trav. 1872. Ravno zdaj se pri nas tukaj v severni Minesoti spomlad napoveduje. Kmetje pričenjajo orati, tudi sneg je zginil, le kateri zamet še pri kakšnem ploti tiči. Pa čudno za marsikterega Evropejca je to: danes, torej že v drugi polovici aprila, ko ob bregu reke Misisipe hodim, vidim led šumeti in gomazeti, kos ob kos se dergniti, pokati, se vrese naprej pomikati in plavati. Letošnjo zimo je bilo nekaj dni zelo mraz, tako, da je bilo celo nekaj ljudi zmrznilo, ko so bili o hudem mrazu od zunaj in ne dobro oblečeni, kakor so se žalostne prigodbe po več časnikih razglasovale.

Ravno pred pustom je bil skorej narhujsi mraz letošnjo zimo pri nas. Bil sem predpustni torek ravno med Indijani gori pri Rudečem jezeri, tam, kjer je bil nekaj naš slavní rojak Lorenc Lavtežar zmrznil. Zjutraj pride med drugimi star pol-Indijan k Božji službi v nar hujem mrazu. Suknja in srajca pod vratom je bila odpeta in nič rute okoli vrata. Prašam ga, zakaj se bolje ne zavaruje proti mrazu, pa mi pravi, ko se pošlata za ušesa, da mu je eno uho napol ozeblo, ako ravno ni deleč prišel; in da še nikoli ni nič okoli vrata deval, zato se tudi zdaj razvaditi noče.

Indijani pri Rudečem jezeri so nar bolj pošteni med našimi Indijani; tudi radi poslušajo od svete vere, in ako jim tudi po tri ure ali pa še delj govorim in svete nauke razkladam, mirno tam na tléh sedé in pazljivo poslušajo. Hiša je bila prav prostorna tam, kjer sem maševal in jih podučeval, pa je bila vsak dan natlačena. In prav veselilo me je, da me je Bog oblagodaryl ter sem zamogel pustni dan, ko „civilni“ zelo razsajajo in maškaradijo, pri divjih Indijanih ne le samo Božjo besedo oznanovati, ampak nad dvanajstero otročičev in blizo toliko število tudi odrašenih kerstiti. Prav ginljivo je viditi Indijane, s kako vnemo se svete vere poprijemajo, in tudi poglavarji sami pravijo, da bi radi duhovna zmerom poslušali, in sčasoma, ko bi sveto vero ali molitev dobro spoznali, jo tudi sprejeli, ko bi vedno kaki duhoven pri njih bil. Se vé, da tako, kolikor smo zmožni po naših revnih zadevah in sedanjih okolišinah, jih zamoremo le nekterekrti v letu obiskati. Misijonar, kedar gre med divjake, mora ves živež zase, za spremeljavca in za konja sabo vzeti, ker na potu se le redko kdaj kaj dobiti zamore; zato jest najraje po zimi v indijanski misijon hodim, kedar so jezera in reke zamerznjene; na sani misijonske reči in živež natlačim in se po ledenem mostu varno čez jezera in reke nad 200 angleških milj dalje prepeljem.

Drugikrat bom popisal zadeve naših Kranjcev v Ameriki. Zdaj delamo zopet novo sosesko med Kranjci, ki prebivajo pri Two-River-lake (izgovori: Tu-river-lék, to je, pri jezeru dvojnega potoka); imenovala se bo: „Pri svetem Antonu Pad. v Krajni. Z Bogom, z Bogom!“ Tisučne pozdravila od serčno vdanega

Jožefa Buh-a, misijonarja.

Razgled po svetu.

Nemško. Nemčija je podobna veliki kasarni, v kateri gospoduje vojenska pokoršina, piše „Čeh“. Bizmark je vso vladno strojbo zagugal po svojem namenu in zmislu, zdaj pa pojde v toplice zdraviti svoje kerče. Nič ne mara, da Bizmarku velika opozicija po Nemškem in še kodi drugod kerč napravlja, kateri ga zna še hudo viti. Odporstvo je v Elzasu in Poznanju, na Parskem in Hanoveranskem; pri katoličanih in konservativnih protestantih je kerč, ki ga vije, in nič ne mara, da pri vsem nezmernem orožji Bizmarkov voz že švepa. Celo prijateljstvo z Rusijo nekako potihuje in ni dosti dvomiti, da tako rekoč podjarmljeni nemški vladarji le dotlej

molčé, dokler si pomagati ne morejo, kakor uni na Laškem.

Znamenito je posebno to, kako je Bizmark v Rimu naletel. Hotel je imeti škerlatnika Hohenlohe-ta za pruskega poročnika v Rimu in kdo si vé, kakošne daljne osnove si je iz tega že namotal? Pij IX pa je rekel: Ne. Nekteri pa pišejo, da je Bizmark vedil, da tega ne doseže, in tišal je na to le zato, da bi se pred nemškimi katoličani lepega delal, češ, sej hočem mir z Rimom. Kakor si že bodi, gotovo je ta eden naj hujših Bizmarkovih kerčev.

Bizmark gre Napoleonovo pot, in berž ko je bil zoper katoličanstvo in papeža zapregel, je pot nastopil proti svojemu Sedanu. Na Badenskem so zopercerkvene postave prišle v veljavo. Vsako krivovérstvo si smé misijonarje poklicati iz sosednje dežele, samo katoliškim je to prepovedano.

Avstrijsko. Kaj so undan na Dunaju zbrani škofje obravnavali, je omenil minister Stremajer, ker je v zbornici 16. majnika pravil, da je dobil poslednje dni pisanja, ki so podpisane od večine avstrijskih škofov. Te pisanja so zadevale zlasti verouk po šolah in pripravnica, verstvo učiteljev, razširjanje nejevére po šolah, vojaško dolžnost pri bogoslovskih novincih. Minister pravi, da te pisma so pisane v mirnem duhu, če tudi s terjenjem cerkvenega stališa, in da ne merijo na spreminjavo obstoječih postáv. Minister je k temu še hude liberalce potolažil, da v oziru na te škofovske prošnje bode vlada po besedi in pomenu se šolske postave terdo deržala. Iz tega tedaj je dost očitno, koliko je Cerкви od sedanje vlade pričakovati.

Na Španjskem se nadaljujejo boji med vsiljencem Amadejem in karlovci ali priverženci Don-Karlosa. Čisto gotovega se ne vé, vendar tako kaže, da se amadejcem ne godi odveč dobro. Novejše naznanila pravijo, da je bil Amadejev vojvod Serrano pri Elgueti tepen in po zgubi vsega prateža do Onate zapoden, kjer pa je zopet zadel med karlovce. Francozi ob severni meji so menda nekako prizanesljivi do španjskih karlovcev. —

Iz Ljubljane. Šole za silo je imelo l. 1871 enajst duhovnov, in deseterim izmed tih je deželni šolski svet po 50 gl. za tisto leto določil za njih trud in stroške. — Novice, ki to naznanjajo, kličejo Tagblatt, naj imenuje svoje patrone, ki so delali za ljudsko šolo.... Ali ne vejo še Novice, da tagblattovci ne zidajo, ampak podirajo? — Binkoštni praznike je bilo prav veliko — tudi zunanjega ljudstva v Ljubljani.

Do 1700 otrók so mil. škof birmali. —

Pri banki „Sloveniji“ je podpisanih 1624 delnic. Da je od naprave kaj dobrega pričakovati, je znamenje tudi to, ker je Tagblattov jud kake parkrat prav srovo rohnél zoper njo. Kdor se vdeležuje tacihi početij, je po vsaki ceni želeči, da se derži domačih naprav. Zedinjena moč zamore veliko dobrega storiti za deželo. —

Razstava cerkvenih izdelkov je tudi to leto imela veliko množino vsakterih prelepo izdelanih cerkvenih opráv, menda še več kakor druge leta. Vsak se je mógel začuditi, ko je vidil dvé polni sobi tako pridno, veči del nitko za nitko s prosto roko izdelanega blaga. Vse hvale vredne so gospé, gospodičine, šole, ki so se pečale in trudile za lepoto hiše Gospodove in tako za Božjo čast.

V srednje-afrikanskem misijonu se utegnejo zgoditi velike spremembe. Te dni so v Rimu v propagandi imeli sejo zastran afrikanskih zadév in skoraj gotovo je gosp. Daniel Komboni izvoljen za apostoljskega provikarja, kakor je bil ranjki Knoblehar. Komboni je duhoven iz bivšega Macatovega vstava v Veroni, učen, serčen, silo

delaven in ves goreč gospod, ki je imel že veliko opraviti z zamurci in ima že nektare leta eno ali več naprav za sprejemanje zamurcev v Kairi s potrebnim osebštvom.

Prihodnji mesec, kakor sam piše iz Rima 18. t. m., pojde odprava čez 30 ljudi iz Tersta proti Kairi v Hartum in dalje v zamurske dežele. Seboj bo vzél med njimi tudi mladega duhovna iz Abisinije, ki je benediktinec v Rimu in te dni posvečen. V Občid-u na Zamurskem, ki ima nad 100.000 prebivavcev, bo vstanovil nov misijon, k čemur je blezo zemljiše že nakupil. — Tolika molitev, ki se opravlja v bratovšini, ki jo je Knoblehar vstanovil, smemo upati, bode z Božjo pomočjo jela roditi čedalje obilniši sad. Bog daj!

Z Gorenškega. Železniška farna cerkev sv. Antona je bila pred 50 leti v velikem pogorišu pokončana, in bila je potlej po starem zidovji dozidana in popravljena. Ravno petdeseto leto po tistem strašnem požaru tedaj se zida po Božji previdnosti nova primerna cerkev, za katero bo podstavni kamen postavljen nedeljo po sv. Rešnjem Telesu. Domačine železniške fare od vsih krajev in druge prijatle in dobrotnike vabijo k tej posebni slovesnosti ondotni preč. gospod fajmošter.

Poterjenja za prejete darove.

Pri sv. Trojici, 19. majnika 1872. — Za prejetih 20. gold. zahvaljujejo se solzice ubozih; njih hvaležna serca pošiljajo vroče prošnje do Očeta vse dobrote, da usmiljenim dobrotnikom poverne s časnim blagrom in večno srečo!

Tudi podpisani se sam še posebej zahvaljuje za dohodni dar, ki je bil poslan tukajšnjim stradajočim, ki so res v pravem pomenu besede stradajoči!

Ivan Vesel, kaplan.

Na Studencu, 22. majnika 1872. — Hvaležnega serca poterdim, da sem iz zbirk Zg. Danice prejel poslanih 20 gl. 30 kr., ktere sem včeraj razdelil med uboge pogorelce. Bog povračaj dobrotnikom... Solze hvaležnosti so se vdirale obdarovanim, ko sem jim priporočal moliti za dobrotnike in vestno v prid svojih deržin darove obračati. Upam, da mi v toliki revšini nesrečnih pogorelcov dobrotniki še kaj darov pošljejo.

Ravnokar sem zopet s pošte dobil receptis za 30 gl.

Mih. Šos, fajm.

Pristavek. K poslanim 20 gld. 20 kr., in potlej 30 gl., sem 23. t. m. poslal zopet 35 gl. 20 kr. Vr.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Trebnjiška fara je podeljena preč. g. Jan. Kovačiču, dekanu v Idriji, in idrijska fara je razpisana 22. maja; — Cerkljanska fara pa ondotnemu kapl. in administr. čast. g. Ant. Golobiču.

Dobrotni darovi.

Za stradajoče na Dolenskem in Notranjskem. Neimenovan 2 gl. 50 kr. — F. K. 10 gld. (za Studenec). Od sv. Trojice 3 gl. 30 kr. (za Notranjce). — G. J. M. 1 gld.

Za pogorelce na Studencu. Lenka Velkaverh 1 gl. — Liza Cof 2 gld. — Neka oseba 20 kr. — Preč g. kan. J. Volc 5 gl. — Gosp. M. Močnik 2 gl. — Fara Fužine 5 gl. — Dobrotnik iz Ljubljane 20 gl.

Za sv. Očeta. A. Š. 1 gold. za-se, za mater in za brate. — G. Jak. M. 1 gl. — M. J. 1 gld. sr. in J. J. 50 kr.

Za misijon oo. Trapistov v Bosni. Po preč. g. M. Jerihu od razn. oseb 13 gl. —

Za misijonarja Čebulja. Iz Poljske fare 2 gld.